

**Mo:fo:s Andeb We Fo:l Eyo:
Timoti
Emo: Sa:sa:liga:fo:
Asuluma:no: towo: we**

Fo:l e dibolo aya silikiyo;, e soma:no:wo: ko:na:ma dowab a:la:asulo: ko:lo: mo:fo:s we Timotimo:wo: a:na sa:sa:lo:. Mo:fo:s sa:sa:lo: us a:namio: to nolo: da:lab. Nowo: hida:yo: ko:li ko:lilo: fa:la:dowalikiyo;, Timoti e Ya:su Kelisowa ege dowaki, ene tilidabuwo: halaido: doma:kiyo;, hagugu sa:sa:lo:. To nowo: we, Timoti e Ya:suwa: to nafa a:no: dinafa halale wida:li ha:na:melea:ki, towo: a:na sa:sa:lo:. A:la:ta:ga; to nowo: we. Ya:su Kelisowo: sagalema:kiyo;, Timoti eyo: nanogo: dinafa halale dima:ki sa:sa:lo:. A:la:ta:ga: Folo: di-bolo aya silikiyo;, nolo: e ta:ta:sa:ga: ha:nabikiyo;, e fo:fo:dolo: sen ko:lo;, Timotiyo: e ba:ba: mena:ki, mo:fo:s we a:na sa:sa:lo:.

¹ Ne Fo:l, Ya:su Kelisowa:lo: iliga:felo: kalu nowo: ne. Kaluka:isaleyo: Ya:su amilo: tilida:dab o:mo:wo: mela:no:wo: dimia:no: a:la:liki, Godeya: dinali sio: ko:lo: ne to a:no: walama:ki, ne a:na da:fea:sa:ga: iliga:fo:.

² Timoti ge, ni so:wale o:ngo: dowo:. Mo:fo:s we gemo: iliga:to:l. Do Gode o:lia: nili Alan Ya:su Keliso o:lia:ma: ha:fo: disa:lan mano;, nofolano: a:la:ta:ga: ha:sa dowano: gelo: dima:ki, Godemo: dulugu so:lo:l.

Ya:suwa: wi amio: mo:sende doma:ki, halale sio:

³ Ne ma:mu iya:lo: Gode kudu ha:na:sen aumbo:, niyo:lo: asugo: go:go:do: dowaki, Godeya: ene nanog dimida:likiyo:, ho:lenowo:lo: nuluwo:lo: niyo: ge asula:likiyo:, Godemo: mada o:m a:la:sa:la:sen.

⁴ Gilo: ya:lakilo: si ho:n ane a:no: ne asula:liki, ge galima:no:wo: alan asula:sen. Mo:wo: niyo: ge ba:dakiyo:, mada alan sagalema:no:.

⁵ A:la:ta:ga: gilo: tilidabu hendeleyo: ne asu-lakiyo:, tilidabu a:no: tamina gu Lois dia: go: Yunes dia: amio: elen ko:lo:, o:go: ge amio:lo: a:lab, niyo: a:la:asulo:l.

⁶ A:la:fo:ko:lo: ni dagiya: golab amio:, Gode eyo: boba kelego:wo: gemo: dimi ko:lo:, o:go: de ko:lo: dalifa:nigab amilo: folan aumbo:, boba kelego: a:no: digidalitakiyo:, ge nanogo: halale dimida:bi.

⁷ Gode eyo: tagilan man a:no: nimo:wo: mo:dimi ko:sega, nili mamayo: halaido: dowaki, ha:fo: disa:ma:no: man o:lia: nili asulo:wo: dinafa tilidoma:no: man o:lia:, a:no: nimo: dimi.

⁸ A:la:fo:ko:lo: gio: Alan Ya:suwa: wi ko:lo: wala sa:ma:no:wo: sendelowa:so:bo. A:la:ta:ga: Ya:suwa: wi amilo: dibolo to:lolo: kalu ne amio: ge sendelowa:so:bo. Ko:sega giyo: Godeya: ha-laido:wa dowakiyo:, nilo: to nafa wido: amilo: hida:yo: dio:l we aumbo: giyo:lo: dia:niki, ne kudu ya:bi.

⁹ Gode eyo: nio: a:ma:la: gasiliakiyo:, nio: mela:no: malilo:wa mesea:ki, da:fe alifa:. A:no: niliyo: elo: dimido: amima ko:sega, eyo: nimo:wo:

ha:fo: disa:laki, enedo: asulab au da:feyo:. Henfelo: we o:fa:la:doma:no: amio:, Gode eyo: Ya:suwa:lo: dimidama:no: a:no: asula:sa:ga:, nimo:wo: ha:fo:wo: tamina disa:.

¹⁰ Ko:sega o:go: ha:fo: disa:lan a:no: fanda asu-luma:kiyo:, nilo: gasilia:no:, Ya:su Keliso, e mio: ko:lo:, sowan man a:no: e bidilaki, to nafayo: nilo:wa dia:mio:. To nafa a:ma:yo: mela:no: mela:no: a:no: nimo: dima:ki, fanda wido:.

¹¹ To nafa a:no: wala sama:ki, Gode eyo: ne Ya:suwa:lo: iliga:felo: kaluwo: a:la:ta:ga: to nafalo: walama:no: kaluwo: ne da:feyo:.

¹² A:la:do: dimido: amio: ne o:go: hida:yo: ba:da:li so:l. Ko:sega ne mo:sendelowaki halale kagafo:lo:l. Mo:wo: kalu nilo: tilida:da:sa:ga:lo: o:lo:l we ne asulo: ko:lo:, nanog nemo:lo: dimi a:no: Ya:suwa: ene tili dofo: ha:na:la:ga:yo:, hen-felo: welo: edab ami a:na ta:fa:ib, niyo: a:la:asulo:l.

¹³ Man digalo: ko:lo: nilo: gemo:lo: wido: a:no:, giyo: halale ta:li dofo:lubi. Ge Ya:su Kelisowa dowakiyo:, tilidabu man o:lia: ha:fo: disa:lan man a:no:lia:yo: kudu ha:na:lubi.

¹⁴ Godeya: Mamayo: ge o:lia: iliki asuwa:ta:lab ko:lo: to nafale ko:lo: gemo:lo: bo:fo:melea:kilo: dimi a:no:, giyo: dinafa bo:fo:lubi.

¹⁵ Kaluka:isaleyoye: A:sia hen amilo: sa:sen i a:no:, Figelus o:lia: Hemogenes o:lia:, iyo: tambo ne ko:lo: gola ba:ba: a:no: giyo: asulufolab.

¹⁶ Ko:sega Ya:su eyo: Onesifolus o:lia: ene so:lo: o:lia:yo: nofolaki asuwa:foma:kiyo:, niyo: iyo: du-lugu so:lo:l. Mo:wo:, eyo: ne ha:sa doma:kiyo:

tamin amio: asufa: ko:lo:, ne dibolowa ane amio:,
eyo: nemo:wo: mo:sendelo alifa:.

¹⁷ A:la:ta:ga: e Lom fa:la:dowakiyo:, ne mada
keda:i ya:la:ga: nelo:wa fa:la:dowo:.

¹⁸ A:la:ta:ga: ne A:fesa:s sen amio:, elo: ko:li
ko:lilo: asufa: a:no:, giyo: asulo: ko:lo:lab.
A:la:fo:ko:lo: Ya:suwa:lo: mo:walilab ho:len
a:namio:, e nofolo: alifoma:kiyo:, niyo:
Ya:sumo:wo: to so:lo:l.

2

Ya:suwa:lo: dimido: au, kudu hamana

¹ Ni so:wa Timoti, Ya:su Keliso elo: ha:fo:
disa:lan man a:ma:yo: ge halale alifoma:ki doma.

² To nilo: kaluka:isaleya: siwa:l amilo: gimo:lo:
wido: a:no:, giyo: digalo: kalu nolbo:wo: wida:bi.
Kalu i a:ma:yo: gilo: widab a:no: da:da:sa:ga:yo:
nolbo:wo: a:walama:ki, imo:wo: to man a:no:
wida:bi.

³ Ge Ya:su Kelisowa: ene ame kalu nafale o:ngo:
dowakiyo:, nilo: nanog hida:yo: dio:l we aumbo:,
giyo:lo: hida:yo: a:no: ua dia:bi.

⁴ Ame kalu dowab a:ma:yo:, elo: bo:fo:lowan
misa: kalu alan a:no: sagalema:kiyo:, e amisa:n
amilo: nanog nolo: mo:diaki, nanog imilig a:naka
halale doma:ib.

⁵ A:la: auma:ib ko:lo:, kalu nowo: heyab amio:
wa:lo: dia:no: asulalega, eyo: heyab amilo: ele
saefa: a:no: kudu ha:na:ib. Ko:sega eyo: ele saefa:
a:no: mo:kudu ha:nalega, tiniab amio: wa:lo:
mo:dia:ib.

⁶ A:la:ta:ga: elo: gelan kalu nanogdo: halale diab a:ma:yo:, fowo: tula:sa:ga:, hebo: eneno: tamina bo:e dia:ib.

⁷ Ge nilo: to so:lo:l we dinafa asula:bi. Mo:wo: Alan eyo: asulo: nafayo: gemo:wo: fanda walama:ib.

⁸⁻⁹ Ya:su Keliso e sowa:sa:ga:lo: a:dasili a:no:, Da:ibida: ema:mu ko:lo: e asula:bi. To nafa a:no: ni wida:len amio:, kalu nolba:yo: ne mogago: kalu o:ngo: ba:da:sa:ga:, hida:yo: nolo: nemo: dimiaki, ne sa:niya: mela:sa:ga:, dibolowa to:lolo:. Ko:sega Godeya: to nafa a:no: sa:niya:yo: mada mo:mele alifa:ib.

¹⁰ A:la:fo:ko:lo: Godeya: enedo: da:feyo: kaluka:isaleyo: a:ma:la: a:gasilima:kiyo:, hida:yo: ko:li ko:lilo: a:no: niyo: o:li dia:no:. Ya:su Kelisowa: wiya a:la:ta:ga:yo: Gode eyo: a:gasilia:ib ko:lo:, i a:no: Gode o:lia: mela:no: mela:no: mela:ib.

¹¹ To we hendele sa:ma:nigo:l.

Nio: Ya:su o:lia: sowo:lalega,

Nio: e o:lia:yo: mela:no: mesa:no:.

¹² Nio: hida:yo:wo: dia:li ha:nalega,

nio:lo: Ya:su o:lia: misa: kalu mesa:no:.

Nio: e gola ba:dalega,

Eyo: nio:lo: gola ba:ba:ib.

¹³ Nio: Ya:suwa:lo: asulab aumbo: mo:kudu ha:nalega,

Ya:su Eyo: ene to saefa:yo: ka kudu ha:na:ib.

Mo:wo: enedo: man dimida:sen a:no: mada mo:ta:fa:ib.

Godeya: nanog dian kaluwa: man nafayo: we

14 Kaluka:isaleyo: to a:no: asulufo:melea:kiyo: wida:lubi. Iyo: to amio: egelebo: kegabena:ki, Godeya: siwa:l amio: giyo: hagugu sa:la:lubi. Mo:wo: to kegab a:ma:yo: mo:asuwa:talikiyo:, kalu da:da:likilo: sen a:no: mogagila:ma:ib.

15 Gode eyo: ge nanog dian kalu nafale a:la:sama:kiyo:, giyo: ene nanog a:no: halale dia:bi. A:la:dimidalikiyo:, ge Godeya: towo: hende digalo:le widalikiyo: mo:sendeloma:ib.

16 Ge madali to ko:li ko:lilo:wo: nenelabdo: a:namio: uayo: gasa dowa:so:bo. Mo:wo: kaluka:isale to o:lo: sa:lab a:no: Godeyo: ta:ta:ga: ko:na: ha:na:ni ha:nab.

17-18 Ililo: to man sa:lab a:no:, wagegema: o:ngo: silikilo: nanala:liki ha:nano: a:ngab. Himeneus dia: Filetus dia:ma:yo: a:la:dimida:lab ko:lo:, iyo: to hendeleyo: ta:ta:ga: ha:nab. A:la:ma:yo: to wida:likiyo: a:la:sio:, “Nio: tamina a:ma:la: dasi ko:lo: tif amio: mada mo:dasima:no:” a:la:wida:lab amio:, a:la:ma:yo: kaluka:isale nolba:lo: tilidabu a:no: no:nolo: alifa:.

19 Ko:sega Gode eyo: ene sa:so: dima:kiyo:, aiko: halaido: gelo: ko:lo:, aiko: a:no: mada mo:hegema:ib. Aiko: a:namio: towo: a:la:sa:sa:lo:, “Kaluka:isale eneno:le a:lab a:no: Alan eyo: asulo:.” A:la:ta:ga: to nowo: we, “Kaluka:isale abeyo: Alana: wilo: dulugu sa:la:lab a:no:, mogago:wo: wa:kabiyo: dimida:so:bo.”

20 A alan us amio: fafo o:lia: disi ko:li ko:lilo:wo: a:na da:lab. Nolo: hen o:lia: ma:na: ful o:lia: a:na dimido:, nolo: go:l o:lia: silba o:lia: a:na dimido:.

2:14: 1Tim 6.4, Tait 3.9 **2:15:** 1Tim 4.6 **2:16:** 1Tim 4.7

2:17-18: 1Tim 1.20 **2:19:** Nam 16.5, Ais 52.11, Yo:n 10.14, 1Kol 8.3

Nolo: nanog nafale dimidama:no: difa: ko:sega, nolo: ba madali wa difa:

²¹ A:la:fo:ko:lo: kaluka:isale abeyo: ene mela:no: us amio: wa da:lab a:no: dilalega, e nafale fa:la:dowalikiyo:, nanog nafaleyo: o:li dimidama:ib. E malilo: fa:la:dowab ko:lo: Alana:yo: ene nanog nafayo: emo: dima:ki ta:fa:ib.

²² Uwo: dian man dimidama:no: asulan a:no: giyo: ta:fo: ha:na:bi. Ho:leno: tambo man digalo: o:lia: tilidabu man o:lia:, nowo: asulakilo: ha:fo: disa:lan mano: a:la:ta:ga: ha:salo: doma:no: man a:no: ko:lo: kudu ha:na:bi. Kaluka:isale abeyo: asulo:wo: digalo:likilo: Godeya: wilo: dugu sa:la:lab i a:no:lia: dowaki, man a:no: ko:lo: kudu ha:na:lubi.

²³ Giyo: mo:lo:ma kabilo: towa:lo: kegakilo: to sa:lab a:no: tinia:sa:ga: ko:na: dowa:bi. Mo:wo: to a:la:do: sa:lab a:ma:yo: hida:yo: alano: fa:la:do alifa:ib, a:la:bo: giyo: asulab.

²⁴ Alana: ene nanog dian kaluka:isale a:ma:yo: towa:yo: kega:so:bo. Ko:sega ene mano: o:m. Eyo: kaluka:isale tambomo:wo: sagale alita:sen. Eyo: nolbo:wo: mo:mo:beaki ha:sa iliki, dinafa nafale walama:no: ko:lo: a:lab.

²⁵ Kaluka:isale i nolba:yo: e o:lia:yo: gis dimidilikiyo:, Godeya: ene nanog dian kaluwa:yo: imo:wo: ha:sa fanda wida:sen. Mo:wo: Gode eyo: kalu i o:mo:wo: fogo: o:li dimialikiyo:, iyo: asulo:wo: nodola:sa:ga:, to hendeleyo: o:li fanda asuluma:ki a:laki, eyo: ha:sa dowaki wida:sen.

²⁶ Kaluka:isale i a:no: Sa:da:na:ya: dibolowa disa:fo:liki, elo: asulab au dimidama:ki ta:fo:len ko:sega, iyo: to hendele a:no: fanda ba:dabikiyo:,

Sa:da:na:ya: dage amilo: walafo:len a:no: sili alifa:ib.

3

Henfelo: we elema:nigalikiyo;, hida:yo:wo: modo: fa:la:doma:ib

¹ Ho:len we elema:nigalikiyo;, man mogago:lo: dimida:lab a:ma:yo;, hida:yo:wo: modo: fa:la:do alifa:ib ko:lo: giyo: asulfo:lubi.

² Ho:len a:namio;, kaluka:isale inina:ma:la:yo: alan asulaki, moleyo: mada alan dia:no: asuluma:ib. Iyo: to sa:lakiyo: kailaki, nolo: wa:la: sa:ma:ib. So:waya:yo: iya o:lia: ano o:lia:mo:wo: a:la:iyakiyo:, kalu nolbo:wo: sagalakiyo: mada o:m a:la:bo: towo: mo:sa:ma:ib. Iyo: Godeya:lo: asulab aumbo: mo:kudu ha:na:ib.

³ Kaluka:isale iliyo: nol o:lia:yo: ha:fo:wo: mo:disa:ma:ib. Kalu nolba:lo: mogago: emo:lo: dimido: a:no: mo:ga:lila:ma:ib. Iliyo: nolo:lo: sada:ba:ib. Inin asulo:wo: mo:tilidoma:ib. Kalu nolo: mo:nofolakilo: nagalo: dimiab a:no: o:ligab a:la:asuluma:ib. A:la:ta:ga: iliyo: man nafa o:lia:yo: gis dia:ib.

⁴ Kaluka:isale iliyo: ene milileyo: ko:lo: tele-doma:ib. A:la:ta:ga: iliyo: mo:dinafa asulaki, bo:bo:gedo: dimidama:no: a:no: ko:lo: asuluma:ib. Kailan mano: i amio: alan doma:ib. Henfelo: wenamilo: sagalema:no: man a:no: kudu ha:naki, iliyo: Godeyo: mo:sagale alifa:ib.

⁵ Kaluka:isale iyo: do:mo:wa: Keliso dowaki, tilidabu hendeleyo: halaido:wo: aundo:ma.

A:la:fo:ko:lo: kaluka:isale i a:no:lia:yo: ko:na:dowaki, uayo: gasa dowa:so:bo.

⁶ Kalu i nolba:yo: so:lo: nolo: dikidakiyo:, ene a usa ha:na:sa:ga: silikiyo:, ga asugo: halaido:lo: mo:a:lab a:no: elo: asulo: o:leo:ngo: doma:ki, dikili sa:ma:ib. Ga i a:no: ene man mogago: dimida:len a:no: asulakiyo:, sendelowo: a:ma: e hida: alitalikiyo:, asulo: mogago: ko:li ko:lilo: a:ma:yo: e susululia:ga: sia:lab.

⁷ Ga i a:no: to man ho:gi widab a:no: mada sagala:li da:da:sen ko:sega, iyo: to hendeleyo: mo:fanda asula:sen.

⁸ Tamin amio: Yanes dia: Yambes dia:ma:lo: Mo:sa:s o:lia:lo: gis di o:leaumbo:, o:go: kalu i wema:yo:lo: to hendele o:lia:yo: gis diab. Inin asulo:wo: no:nolo:wo: a:gaki, iyo: o:ngo:mala tilid-abu ko:lo:lab.

⁹ Ko:sega tamin amilo: kalu a:la:ma:lo: dimido: a:namilo: kalaba fa:la:dowo: aumbo:, iyo: no:nolaki dimido:lo:b a:la:bo: kalaba fa:la:dowalikiyo:, kaluka:isale tambowa:yo: ba:ba:ib. A:la:fo:ko:lo: ililo: dimido: a:no: alano: mo:doma:ib.

Fo:l eyo: Timotimo:wo: hagugu sio:

¹⁰ Timoti ge, nilo: wida:seno:, ni mano:, nilo: man dimidan mo: a:no:lo:, nilo: tilidabuwo:, nilo: ha:sa dowan mano:, nilo: ha:fo: disa:ma:no: mano:, ne hida:yo: dia:ga:lo: ha:na:mela:no: man a:no: tambo, ge ba:da:sa:ga: asulo:.

¹¹ A:la:ta:ga: Antio:g, Aikonium o:lia: Lista amisa:n a:namilo: hida:yo: ko:li ko:lilo: nelo: amilo: fa:la:dowo: a:no: ge asulo. Ko:sega

Alana:yo: hida:yo: alan a:ma:yo: ne mogagi-labena:ki, eyo: ne dinafa asuwa:ta:sen.

¹² Hendele, kaluka:isale abeyo: Ya:su Kelisowa tilida:da:sa:ga:lo:, Godeya: man digalo:lo: kudu ha:na:no: asulab o:mo:wo:, kaluka:isale nolba:yo: hida:yo: alano: dimia:mela:ib.

¹³ Ko:sega kalu mogago:le a:lab o:lia: dikili sa:lan kalu o:lia:ma:lo: man dimida:lab a:no: mada alan dowai ha:na:mela:ib. Iliyo: kalu nolo: dikidalikiyo:, nolba:yo: iyo:lo: dikida:mela:ib.

¹⁴ Ko:sega gemo:lo: to widabilo: tilidabu a:no:, ge kudu ha:na:lubi. Mo:wo: kaluka:isale gemo:lo: wido: a:no: ge o:li fanda asulo:.

¹⁵ Ge so:wala:suwa a:la:ta:ga: mio: amio:, Godeya: to sa:sa:lo: a:no: ge fanda asululi ko:lo:lab. A:la:ta:ga: ge Ya:su Kelisowa tilida:dabikiyo:, Gode eyo: ge gasilima:ki, to a:ma:yo: asulo: nafayo: gemo:wo: o:li dimia:ib.

¹⁶ Godeya: to sa:sa:lo: a:no: tambo Godeya a:la:ta:ga: fa:la:dowo: ko:lo:, to a:ma:yo: kaluka:isaleyo: asuwa:takiyo:, man mogago:wo: ele ba:da:b, a:la:ta:ga: hala dimido: a:no: digalela:b, a:la:ta:ga: iyo: man digalo: a:no: kudu hamana:ki, Godeya: to nafa a:ma:yo: wida:len.

¹⁷ Godeya: to a:ma:yo: a:la:dimida:lab ko:lo:, Godeya: ene nanogdo: dian kaluka:isale a:no: ego: dowaki, nanogo: nafale dimidama:kiyo:, Godeya: to sa:sa:lo: a:ma:yo: wida:lab.

4

¹ Ya:su Keliso e henfelo: welo: bo:fo:mela:nikilo:

yab amio:, eyo: mela:no:lo: sab we o:lia: sowo: kaluka:isale o:lia:yo: aloba:ma:ib ko:lo:, Gode o:lia: Ya:su o:lia:yo: da:da:labiki, niyo: to we gemo: halale sa:ma:nigo:l.

² Godeya: towo: wida:lubi. Ho:lenu: tambo dimidalia:bi. Giyo: kaluka:isaleya:lo: hala dimido: a:no: digala:lubi. A:la:ta:ga: iyo: halale alita:lubi. A:la:dimidakiyo:, ge ha:sa ha:na:sa:ga: dinafa fanda wida:bi.

³ Tif amio: kaluka:isale iyo: to digalo: hendeleyo: mo:ege da:daki, ilo: iligi da:ba:no:lo: to ko:li nolo: walama:ki, widan kalu modo:wo: ho:le kegea:sa:ga: a:na da:da:mela:ib.

⁴ A:la:dimidalikiyo:, iyo: to hendeleyo: gola ba:da:sa:ga:, kandayo: malolab a:no: ko:lo: tilida:daki kudu ha:na:ib.

⁵ Ko:sega kelego: tambowo: ge ha:sa iliki, aloba:da:bi. Hida:yo: ko:li ko:lilo: yab a:no: dia:i ha:na:bi. Kaluka:isalemo:wo: giyo: to nafayo: wida:bi. A:la:ta:ga: Godeya:lo: nanog gemo:lo: dimi a:no: tambo nafale dia:i ha:na:la:ga: kedela:bi.

⁶ Nilo: so:lo:l we mo:wo:, wa ho:no: boba meakilo: kolodan aumbo:,* mela:no: nilo:wo: a:la:koloda:i ha:nab ko:lo:, ne o:go: soma:no: ho:lenu: ko:na:ma fa:la:dowab.

⁷ Ne buba:li ha:nakiyo:, mada odo: ba:da:i ya:la:ga: kagayo:. Godeya:lo: nemo:lo: dimidama:kilo: dimi a:no: niyo: dia:i ya:la:ga: kedeto:l. A:la:ta:ga: ne tilidabuwo: halale ta:li dota:ga: mio:.

4:3: 1Tim 4.1 **4:6:** Fili 2.17 * **4:6:** Tamin amio: boba kelego: Godemo: so:mea:nikiyo:, ho:len nol amio: iliyo: wa ho:n a:no: boba wa:la tulan. Man a:no: ko:lo: asulaki bale sio:. (Namba 15.1-12)

4:7: 1Tim 6.12

⁸ A:la:fo:ko:lo: henfelo: welo: edab amio:, di-galelo: aloba:ma:no: kalu, Alan a:ma:yo: ne man digalo: kudu ane a:na wikilakiyo:, boba kelego:wo: nemo:wo: dimia:ib. A:la:ta:ga: imilig neko: so:lo:ba, ko:sega kaluka:isale abeyo:, Ya:su a:ma:la:lo: mia:nigab a:no: sagala:likilo: yasilab o:mo:wo:lo: dimia:ib.

Fo:l eyo: Timotiyo: elo:wa mena:ki sio:

⁹ Ge nelo: amio: mia:nikiyo:, togo: bo:bo:ge keda:bi.

¹⁰ Mo:wo: Demas, e asulo:wo: henfelo: wena dia:fo:len ko:lo: ne ta:ta:ga:, Tesalonaika a:na ane. Kelesenas e Galasia hena ane a:la:ta:ga: Taitus e Dalamasia hena ane.

¹¹ Luk imilig e, ne o:lia: so:l.

Ne Godeya: nanog dimidab amio: Mak eyo: o:li asuwa:fa:ib ko:lo: ge yakiyo:, e tililia: ya:bi.

¹² Niyo: Tikikus e A:fesa:s iliga:fo:.

¹³ Ne Toloas amisa:na sen amio:, hido: so:go: Kabusdo:wa difa: ko:lo: ge yakiyo:, dia:ya:bi. A:la:ta:ga: no:no:n mo:fo:s bobodo: difa: a:no: dia:yakiyo:, no: do:go:f amilo: sa:sa:lo: a:no:lo: tambowo: mada dia:ya:bi.

¹⁴ Go:fo: ki amilo: nanogdo: dian kalu, Alegsanda eyo: nemo:wo: mogago: dimidaki ne mogagila: ko:lo: Alana:yo: elo: dimido: a:no: wa:lo: wa:dema:ib.

¹⁵ Kalu a:ma:yo: nili to mando: widab a:no:lia:yo: gis dowa:lab ko:lo:, gelo: eya ifikidabena:kiyo: dinafa dowa:bi.

4:8: 1Kol 9.24-25 **4:10:** Ilig 15.37-39, 2Kol 8.23, Kolo 4.14

4:13: Ilig 20.6 **4:14:** Ais 59.18, Lom 2.6

16 Nelo: mo:mo:da mo:walilo: amio:, kalu nolba:yo: mo:asuwa:taki, iyo: tambo ne ta:fo:gane. Nemo:lo: ililo: dimido: a:no: Gode eyo: i a:no: mo:wa:dema:ki asulab.

17 Ko:sega Alan e ni aniba kagafo:liki nemo:wo: halaido:wo: dimiabiki, Yu kaluka:isalema a:no: tambo Godeya: to nafayo: dabulima:ki, niyo: a:na wido:. A:la:ta:ga: ne sana soma:no: dowo: ko:sega, Gode eyo: ne a:ma:la: gasili ko:lo: ga:li ane.

18 Kaluwa:lo: man mogago: ko:li ko:lilo: nemo:lo: dimido: a:ma:yo: ne ta:lia:no: dowabikiyo:, Alana:yo: ne a:ma:la: gasilia:sa:ga:, enedo: bo:fo:likilo: mesa:no: hen, Hebenelo: a:lab a:na ta:fa:ni ha:na:ib. E wi wabudakiyo:, mela:no: mela:no: dowo:i ha:na:mela:ib. Hendele o:m.

19 Bisila o:lia: Akwila a:la:ta:ga: Onesifolus ene e so:lo: o:lia:mo:wo: sagalo: towo: sa:la:biyo:.

20 Elastus e Kolin amisa:n a:naka ta:fo: mio:. A:la:ta:ga: Tolofimus e walaf ko:lo: niyo: e Miletus a:na ta:fo:.

21 Hido: ho:lono: o:fa:la:doma:nigab amio:, ge nelo:wa bo:e ya:bi. Yubulus o:lia: Budens o:lia: Linus o:lia: Kalodia o:lia: Keliso kaluka:isale tambo gimo:wo: sagalo: towo: iliga:to:l.

22 Alan e gi o:lia: iliki, Godeya: ha:fo: disalano: gi o:lia: dowo:biyo:.

**Godeya: To Nafayo: We
The New Testament, Genesis, and Ruth in the Kaluli
language of Papua New Guinea
Sampela hap Buk Baibel long tokples Kaluli long
Niugini**

copyright © 1998-2022 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kaluli

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2025-03-12

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 12 Mar 2025

b1d455ca-c4bb-5822-b79f-8fad97c5b77